

Aanknopingspunten voor de start van een TSO-ontwikkeling

Wat zijn voor jou en belangrijke anderen aanknopingspunten om nieuwsgierig te raken naar traumasensitief onderwijs en het ervan belang te voelen? Aanknopingspunten helpen je om traumasensitief onderwijs onderwerp van gesprek te maken in je school en om draagvlak te creëren voor een schoolbrede ontwikkeling. Een aantal van deze aanknopingspunten zijn:

- **1: Ingrijpende levenservaringen / trauma komt veel voor (data)**
Cijfers uit onderzoek kunnen enorm bijdragen aan de bewustwording van de omvang van ingrijpende levensgebeurtenissen en trauma. Als je weet hoe vaak het voorkomt, voelt de noodzaak om er iets mee te doen nog groter. De vraag: 'hoe vaak komen ingrijpende levenservaringen en trauma voor in mijn doelgroep / in mijn school / in mijn klas?', is een belangrijke om te stellen.
- **2: Specifieke doelgroepen**
Nog meer dan in de algehele populatie, kan voor scholen die werken met specifieke doelgroepen kennis over hoe vaak leerlingen ingrijpende levensgebeurtenissen meemaken, het aanknopingspunt zijn om aan de slag te willen met traumasensitief onderwijs. Onder meer vluchtelingenkinderen, leerlingen met een verstandelijke beperking, met gedragsproblemen maar ook leerlingen met medische problematiek en leerlingen die opgroeien in armoede zijn extra kwetsbaar voor ingrijpende levenservaringen.
- **3: Casuïstiek**
Een concrete situatie, probleem of een crisis kan een aanknopingspunt zijn om je te verdiepen in traumasensitief onderwijs. Dit kan een leerling zijn met moeilijk verstaanbaar gedrag, waarbij de 'standaardoplossingen' niet lijken te werken en je het gevoel hebt al alles te hebben geprobeerd. Of een leerling waarvan de (leer)ontwikkeling stagneert of bij wie zich een ingrijpende ervaring voordoet terwijl hij bij jou op school zit. Het gevoel van onmacht dat ontstaat omdat je niet verder komt, kan reden zijn om op zoek te gaan naar een andere benadering. Deze andere blik - het kijken onder het topje van de ijsberg van deze ene leerling -, kan het besef laten ontstaan dat het voor veel meer leerlingen van belang is om meer te weten te komen over hun achtergrond en levensloop.
- **4: Veiligheid & schoolklimaat**
Voor scholen die veel te maken hebben met incidenten en/of pestgedrag onder schooltijd, in de klas of op het schoolplein, kan dit een reden zijn om samen te kijken naar een andere pedagogische aanpak. Zeker wanneer zij te maken hebben met leerlingen die door hun gedrag een groot beslag leggen op de inzet en energie van het team. Je wilt immers dat iedereen zich veilig voelt. Bovendien is het een wettelijke plicht zorg te dragen voor een veilig schoolklimaat en ouders en leerlingen te bevragen hierover.
- **6: De leerontwikkeling optimaliseren**
Niet alleen zorgen over het gedrag, ook zorgen over het leren, kunnen een aanleiding zijn om je te verdiepen in traumasensitief onderwijs. Scholen die ondervinden dat er nog onvoldoende uit de leerlingen wordt gehaald of die veel leerlingen naar een laag niveau zien afstromen, kunnen de vraag stellen hoe zij de leerlingen sterker kunnen begeleiden. Traumasensitief onderwijs biedt vanuit kennis over onder meer de

werking van het brein bij aanhoudende stress, de kracht van relaties en behoud van hoge leerverwachtingen houvast om hieraan te werken.

- **7: Innovatief & onderscheidend zijn**

Steeds meer vindt traumasensitief onderwijs in Nederland zijn weg naar de scholen. Scholen die voorop lopen, innovatief zijn en zoeken naar verdieping op wat al goed staat, sluiten zich aan. De wens om onderscheidend te zijn en nieuwe wetenschappelijke inzichten toe te passen in de praktijk, kan een belangrijk aanjager zijn om traumasensitief onderwijs ook te omarmen. Ook in profilering naar buiten, bijvoorbeeld om onderscheidend te zijn bij het werven van personeel, kan traumasensitief onderwijs een rol spelen.

Bron: Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen (twaalfde druk 2024); Leony Coppens, Marthe Schneijderberg, Carina van Kregten, SWP